

SOSYAL BİLGİLER

7. SINIF

Drift serisi

MANTIK / MURAKEME
SÖZEL YETENEK
AKIL YÜRÜTME

Savaş ÇETİN
Ömer KILIÇ

VIDEO
EĞİTİMİ

GOO WİDİO
YAYINLARI

Her testin ilk sayfasının üstünde yer alan karekodlar soruların video çözümüne ulaşılmasını sağlamaktadır. Google Play veya Appstore mağazalarından "dijitalim" test uygulamasını indirerek soruların video çözümlerine ve sıralamanıza ulaşabilirsiniz. Öğretmenler "dijitalim" uygulamasıyla testlerin altında yer alan mobil optikleri okutarak tüm öğrencilerinin sonucuna ulaşabilir.

YENİ MÜFREDATA UYGUN

TAM HÜCRELEME SİSTEMİ

AKILLI TAHTAYA UYUMLU

Bilgi Hazinesi

Bu bölümde ilgili kazanımın konu özeti yer almaktadır.

LGS Soruları

Bu bölüm 8. sınıf kitaplarında yer alan işlenen ünitelerle ilgili LGS'de çıkmış soruları içerir.

Uygulama

Yalnızca anlatılan konuyu içeren uygulama, o konuyu kavramanızı sağlayacaktır.

Kavrama Testi

Yalnızca anlatılan konuyu içerir. Konuyu pekiştirmenizi sağlayacaktır.

Analiz Sentez Testi

Kazanımla ilgili mantık/muhakeme gerektiren sorular içerir. Bu testteki soruların zorluk düzeyi kavrama testinden daha yüksektir.

Yazılı Sınavları

Okulda uygulanacak yazılı sınavlar ile aynı konuları kapsayan bu bölüm okuldaki başarınızı artıracaktır.

Fasikül Tarama Testi/Analizi

Fasikülde yer alan tüm üniteleri içermektedir. Konuların tekrar edilip eksikliklerin görülmesini sağlayacaktır.

Ünite Değerlendirme Testi/Analizi

Her ünitenin sonunda yer alan ünite değerlendirme testleri, tüm ünitedeki kazanımları görmenizi sağlayacak ve eksikliklerinizi belirlemeniz için yol gösterecektir.

PISA TIMSS

Bu sayfalarda PISA ve TIMSS sınavlarında çıkan sorulara benzer sorular yer almaktadır.

Kazanım Değerlendirme Sınavı

Fasikülün bitirildiği tarihe kadar işlenen konulardan oluşan bir deneme sınavıdır.

4

BİLGİ HAZİNE
SAYISI

6

UYGULAMA
SAYISI

145

SORUSAYISI

1

YAZILI SINAV
SAYISI

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun,
bu kitabın tamamının ya da bir kısmının,
kitabı yayımlayan yayınevinin önceden
izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi
ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması,
yayımlanması ve depolanması yasaktır.

170719 – B2

ISBN: 978-605-7585-07-3

Genel Yayın Yönetmeni
Selim AKGÜL

Yazarlar
Ümit KILIÇ / Selçuk ÇETİN

Editör
Semra AKGÜL

Dizgi
Son Viraj Dizgi Birimi

Basım Yeri

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Son Viraj Yayınları olarak hedefi yüksek olan öğrencilere rehber olmak ve onların başarı seviyesini yükseltmek için yola çıktık. Değişen sınav sistemiyle birlikte ortaya çıkan yeni nesil sorularla kitaplarımızı oluşturarak sizleri bu sınavlara en iyi şekilde hazırlamayı istiyoruz.

Kitaplarımızı hazırlarken Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yayımlanan öğretim programlarındaki kazanımları esas alıyoruz. Soruları bu kazanımlar çerçevesinde hazırlıyor, tüm kazanımlara kitaplarımızda yer veriyoruz. Bunu yaparken kazanım dışına asla çıkmıyoruz. Testleri mantık, muhakeme, analiz, sentez gerektiren sorularla oluşturuyoruz. Yeni nesil olarak adlandırılan bu tip sorularla öğrencilerimizin analitik düşünerek bilgilerini günlük hayata aktarabilmelerini amaçlıyoruz.

Bloom taksonomisine uygun olarak “tam öğrenme” modeliyle hazırladığımız özet konu anlatım, uygulama, kavrama, analiz-sentez, ünite değerlendirme testi ve analiziyle oluşturduğumuz “Drift Serisi” öğrencilerimizi bilgi düzeyinden sentez düzeyine çıkarıyor. Kolaydan zora şeklinde hazırlanan bu testler sayesinde başarı basamaklarını kolaylıkla aşacağınızı düşünüyoruz.

Ünite değerlendirme testleri şeklinde hazırladığımız “OFF-ROAD Serisi” ile son tekrarı da yaparak öğrencilerimizi hedeflerine bir adım daha yaklaştırıyoruz. Deneme sınavlarıyla da sizleri sınav seviyesinden daha üst seviyelere taşıyarak sınavlarda karşılaşacağınız hiçbir soru karşısında zorlanmadan başarılı sonuçlar elde edeceğinizi düşünüyoruz.

Son Viraj Yayınları ile çıktığınız bu yolculukta hedefinize ulaşmanızı diliyor, size bu yolda rehberlik yapmaktan onur duyuyoruz.

Selim AKGÜL

Genel Yayın Yönetmeni

İçindekiler

3. ÜNİTE

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

Nereye Yerleşelim?	7
Tablo ve Grafiklerle Ülkemiz.....	7
Doğduğun Yer mi, Doyduğun Yer mi?.....	15
Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğüm Var	15
3. Ünite Değerlendirme Testi.....	21
3. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	25
I. Dönem II. Yazılı	27

4. ÜNİTE

BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Kil Tabletlerden Akıllı Tabletlere.....	31
Bilimin Öncüleri.....	31
Her Yenilik Geleceğimize Bir Katkıdır.....	37
Özgür Düşüncenin Bilime Katkısı	37
4. Ünite Değerlendirme Testi.....	43
4. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	47
2. Fasikül Tarama Testi	49
2. Fasikül Tarama Testi Analizi	55
2. Deneme	57
Cevap Anahtarı	61

3. ÜNİTE

İnsanlar, Yerler ve Çevreler

Nereye Yerleşelim?

Tablo ve Grafiklerle Ülkemiz

Doğduğun Yer mi, Doyduğun Yer mi?

Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğüm Var

Ünite Değerlendirme Testi

Ünite Değerlendirme Testi Analizi

KAZANIMLAR

7.3.1. Örnek incelemeler yoluyla geçmişten günümüze, yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur.

7.3.2 Türkiye'de nüfusun dağılışını etkileyen faktörlerden hareketle Türkiye'nin demografik özelliklerini yorumlar.

7.3.3. Örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır.

7.3.4. Temel haklardan yerleşme ve seyahat özgürlüğünün kısıtlanması hâlinde ortaya çıkacak olumsuz durumlara örnekler gösterir.

Bilgi Hazinem

Nereye Yerleşelim?

- Tarihin ilk dönemlerinden itibaren insanların yerleşim yeri belirlerken doğal faktörlerden etkilendiği görülmektedir. İlk zamanlarda insan için vazgeçilmez olan su kaynakları etrafında toplanmalar görülmektedir. Mezopotamya Uygarlığı, Mısır Uygarlığı, Hint Uygarlığı gibi.
- Yerleşmeyi etkileyen faktörler kendi içerisinde ikiye ayrılmaktadır. İnsan müdahalesi olmadan ortaya çıkan doğal faktörler ve insanın etkileri sonucunda ortaya çıkan beşerî faktörler.

Yerleşmeyi Etkileyen Faktörler

Doğal Faktörler

İklim: İklim şartlarının elverişli olduğu ılıman bölgelerde nüfus yoğundur.

Yeryüzü Şekilleri: Yer şekillerinin engebeli ve dağlık olduğu yerlerde nüfus seyrek iken yer şekillerinin düz olduğu yerlerde nüfus kalabalıktır.

Su Kaynakları: Su kaynaklarının etrafında nüfus yoğundur.

Bitki Örtüsü: Bitki örtüsünün sık ve yoğun olduğu yerlerde tarım ve yerleşme alanları olmadığı için nüfus seyrekir.

Beşerî Faktörler

Tarım

Sanayi

Ticaret

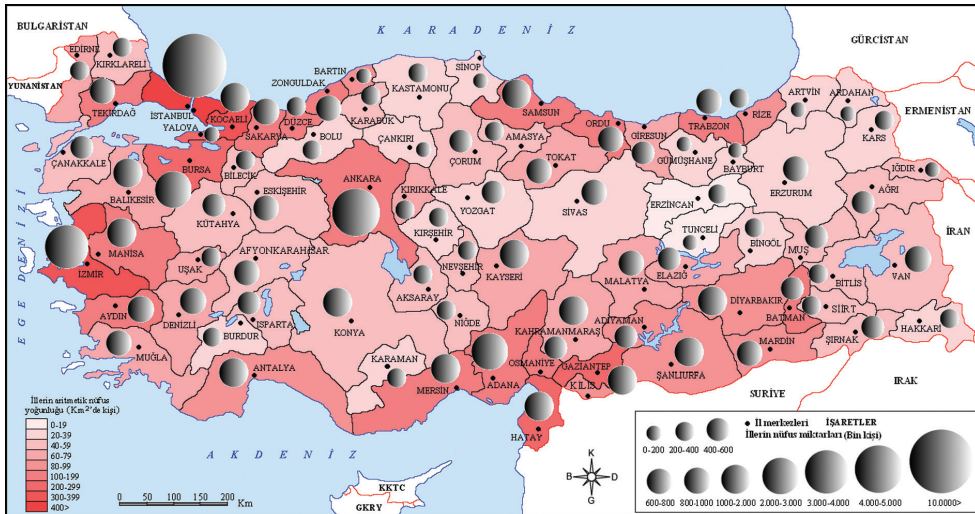
Turizm

Ulaşım

Madencilik

Tablo ve Grafiklerle Ülkemiz

- Tarım, sanayi, ticaret, turizm, ulaşım, madencilik gibi insanların ekonomik faaliyetlerinin yoğun olduğu alanlarda nüfus yoğunluğu fazladır.
- Ülkemizin nüfusu her geçen gün artmakta ve birim alana düşen insan sayısı da çoğalmaktadır.
- Türkiye’de nüfusun dağılışında hem doğal hem de beşerî faktörler etkili olmaktadır.
- Türkiye’de kıyı bölgelerde iklim şartları ılıman olduğu için nüfus yoğunluğu fazladır. İç bölgelerde karasallığın etkisiyle nüfus miktarı da azalmaktadır.
- Türkiye’de beşerî faktörlerin geliştiği şehirlerde nüfus kalabalıktır. Örneğin; İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana gibi.
- Ülkemizde iç bölgelerde özellikle yer şekillerinin dağlık olduğu yerlerde hem yer şekillerine bağlı hem de iklim şartlarının soğuk olmasına bağlı olarak nüfus miktarı azalmaktadır. Örneğin; Hakkâri, Şırnak, Bayburt, Tunceli gibi.
- Türkiye’de doğumlar, ölümlerden fazla olduğu için nüfus miktarı artmaktadır. Nüfus artış hızı grafiğimizde nüfusun yıllara göre farklı miktarlarda arttığı görülmektedir.
- Ülkemizde kent nüfusu, kırsal nüfusundan fazladır.
- Türkiye’de okuryazar oranı sürekli artmaktadır.
- Ülkemizde çalışanların hizmet kollarına dağılışına bakıldığında eskiden tarımda çalışan nüfus fazla iken günümüzde bunun yerini sanayi almıştır.

Türkiye'nin nüfus yoğunluğu haritası

A. Aşağıda verilen tablodaki özelliklerin nüfus ve yerleşme üzerinde doğal ya da beşerî özelliklerden hangisinin etkili olduğunu işaretleyiniz.

		Doğal	Beşerî
1.	Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde ılıman hava olayları görüldüğü için yerleşmeler yoğundur.		
2.	Hakkari yöresinde yer şekilleri engebeli olduğu için nüfus ve yerleşme seyrek.		
3.	İstanbul ve çevresinde gelişmiş sanayi merkezlerinin bulunması nüfusun yoğunlaşmasını sağlamıştır.		
4.	Zonguldak ilinde çıkarılan taş kömürü madeni şehrin nüfusunun yoğunlaşmasını sağlamıştır.		
5.	Karadeniz Bölgesi'nde orman alanlarının geniş yer kaplaması yerleşmeyi sınırlandırmıştır.		
6.	Edirne şehri Avrupa kıtasına geçiş noktasında yer aldığı için yoğun nüfuslanmıştır.		
7.	Tuz Gölü ve çevresinde yağışların az olması ve kuraklığa bağlı olarak seyrek nüfuslanmıştır.		

B. Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun şekilde tamamlayınız.

- İklimi ılıman olan yerler genellikle ..... nüfuslanmıştır.
- Marmara Bölgesi'nin ..... Bölümü'nde nüfus seyrek.
- Günümüzde nüfus sayımını yapan kurum ..... 'tir.
- İç Anadolu Bölgesi'nin ..... ve çevresi su kaynaklarının yetersizliğinden dolayı seyrek nüfuslanmıştır.
- Yeryüzü şekilleri Türkiye'nin nüfusuna etki eden ..... faktörlerdendir.
- Nüfus sayımlarıyla ülkeler geleceğe yönelik ..... yatırımlarını belirlerler.
- Ülkemizin nüfusu her geçen gün ..... ve birim alana düşen insan sayısı da çoğalmaktadır.

artmakta

demografik

doğal

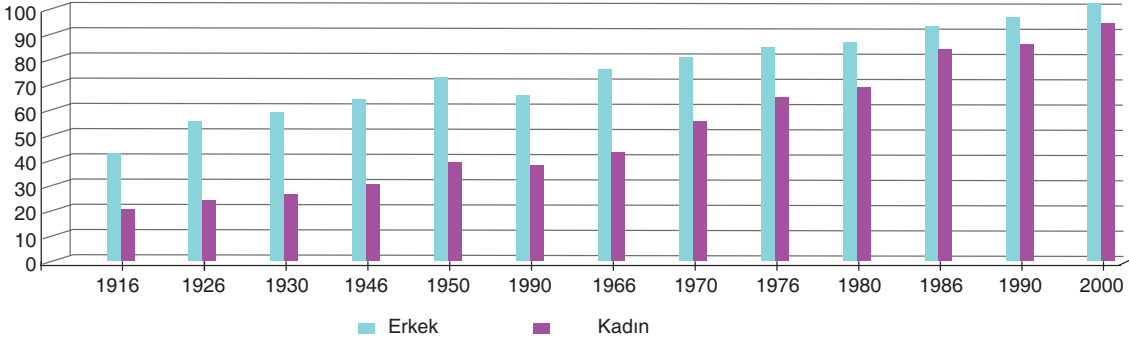
Tuz Gölü

TÜİK

Yıldız Dağları

sık

1.

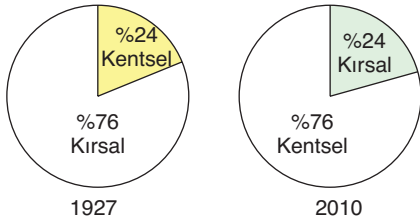

Yukarıdaki grafikte Türkiye'deki kadın-erkek nüfusunun yıllara göre okuma yazma oranı verilmiştir.

Buna göre grafiğe bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ülkemizde okuryazar oranı artmıştır.
- B) Kadınların okuma yazma oranı erkek okuma yazma oranına yetişmiştir.
- C) Okuma yazma bilenlerin çoğu üniversite mezunudur.
- D) Cumhuriyet'in ilk yıllarında okuma yazma bilenlerin oranı düşüktür.

2.

Yukarıdaki grafiklerde Türkiye'nin kırsal ve kentsel nüfus dağılımı verilmiştir.

Buna göre verilen grafiklere bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) 1927 yılında Türkiye nüfusunun yarısından fazlası kırsal alanlarda yaşamaktadır.
- B) 2010 yılında kırsal nüfus oranı kentsel nüfus oranından azdır.
- C) 1927 yılındaki kentsel nüfus oranı, 2010 yılındaki kırsal nüfus oranı ile aynıdır.
- D) 2010 yılında kentsel nüfus oranında artış yaşanmamıştır.

İPUCU

» Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri nüfusun dağılışından, nüfus artışına kadar birçok durumu etkiler.

3.

Ertan Öğretmen

Arkadaşlar, Cumhuriyet'in ilk yıllarında tarımda çalışan nüfus fazla iken günümüzde hizmet sektöründe çalışan nüfus daha fazladır. Bu duruma bakarak nasıl bir yorum yapabilirsiniz?

Buna göre Ertan Öğretmen'in sorusuna aşağıdaki öğrencilerden hangisi doğru cevap vermiştir?

- A) Türkiye'de tarımdan alınan verim düşmüştür.
- B) Türkiye gelişmekte olan bir ülkedir.
- C) Tarımda çalışan nüfusun çoğu erkeklerden oluşmaktadır.
- D) Türkiye'de sanayide çalışan nüfus oranı hiç değişmemiştir.

Test - 1

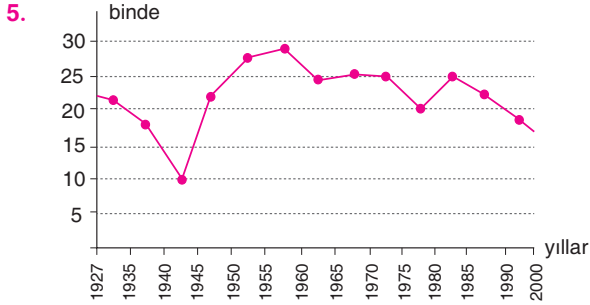
4. Ülkelerin nüfuslarının yaş gruplarına göre sınıflandırılmasında; 0-14 yaş arasındakiler genç nüfus, 15-64 yaş arasındakiler olgun (aktif) nüfus, 65 yaş üzerindeki ise yaşlı nüfus olarak adlandırılır.

Buna göre bir ülkede aktif nüfus fazla ise,

- I. Çalışacak insan nüfusu fazladır.
- II. Dışarıdan işçi almaya ihtiyacı vardır.
- III. Nüfusun dağılışı dengesizdir.

durumlarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I.   B) Yalnız II.
C) I ve II.   D) II ve III.

Yukarıda ülkemizin nüfus artış hızı grafiği verilmiştir.

Buna göre verilen grafiğe bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) 1945 yılında nüfus artış hızımız düşmüştür.
B) Ülkemizin nüfus artış hızı sürekli artmıştır.
C) Ülkemizin nüfus artış hızı dalgalı bir seyir izlemiştir.
D) Ülkemizin nüfus artış hızı son dönemde düşmüştür.

6. Çatalhöyük'te bulunan kumaş parçaları en eski kumaş örneklerindedir. O dönemde Hasan Dağı'ndan elde edilen obsidyen ile tuzu hem kendi ihtiyaçları için kullanmışlar hem de çevrelerindeki yerleşim birimlerinde yaşayan insanlara satmışlardır.

Buna göre Çatalhöyük'te yaşayan insanların;

- I. tarım,
- II. ticaret,
- III. madencilik

ekonomik faaliyetlerden hangileriyle uğraştıkları söylenebilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.
C) II ve III.   D) I, II ve III.

İPUCU

» Ülkelerin demografik yapıları gelişmişlikler hakkında bilgi verir.

» Sanayi, hizmet sektörünün geliştiği ülkeler ekonomik olarak da gelişmişlerdir.

7. Çok uzun süre konargöçer hayatı süren insanlar yerleşim yeri tercihinde yiyecek ve su ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri, kendilerini güvende hissedebilecekleri yerleri bularak yerleşmişlerdir. Bu yüzden avcılık için elverişli olan, korunaklı yerleri tercih etmişlerdir. İnsanlar bu dönemde mağaralarda yaşamaktaydılar.

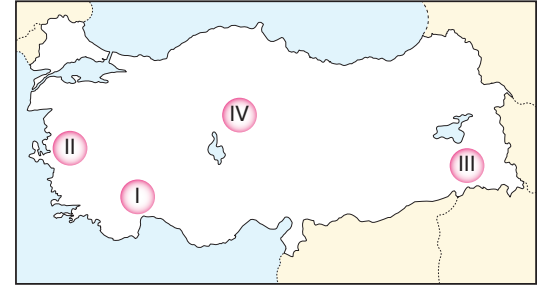
Parçadaki bilgilere göre ilk yerleşim yerleriyle ilgili;

- I. Kendilerini güvende hissettikleri yerleri tercih etmişlerdir.
- II. Doğadan olduğu şekliyle faydalanmışlardır.
- III. Doğayı ihtiyaçlarına göre şekillendirmişlerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.
C) II ve III.   D) I, II ve III.

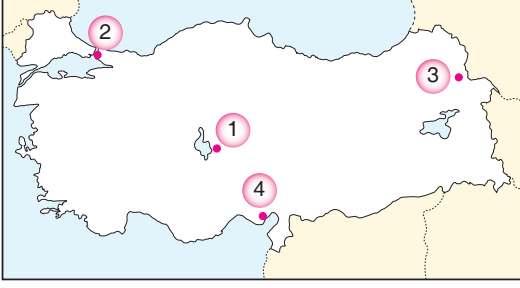
8. Ülkemizde iklimin soğuk ve sert geçtiği yerlerde ekonomik faaliyetler sınırlı olduğu için nüfus ve yerleşme az iken, iklimin ılıman olduğu yerlerde hem ekonomik faaliyetler çeşitlenmekte hem de nüfus yoğunlaşmaktadır.

Buna göre haritada gösterilen yerlerden hangisinin iklimine bağlı nüfus yoğunluğu daha fazladır?

- A) I ve II.   B) II ve III.
C) II ve IV.   D) I, II ve IV.

1.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretlenmiş yerlerle ilgili olarak hangisi söylenemez?

- A) 3 numaralı yerde yeryüzü şekilleri engebeli olduğu için nüfus seyrekdir.
B) 2 numaralı yerde sanayi faaliyetlerinin fazla olmasından dolayı nüfus yoğundur.
C) 1 numaralı yerde su kaynaklarının fazla olmasından dolayı nüfus yoğundur.
D) 4 numaralı yerde toprağın verimli olmasından dolayı nüfus yoğundur.

2. Sanayinin geliştiği bölgelerde iş imkânlarının çok olmasından dolayı nüfus yoğunluğu fazladır.
 İklimi sert ve soğuk olan bölgelerde nüfus yoğunluğu fazladır.
 Yüksek ve engebeli bölgelerde nüfus yoğunluğu seyrekdir.
 Ulaşım koşullarının geliştiği bölgelerde nüfus yoğunluğu seyrekdir.

Yukarıda verilen bilgilerin doğru olanlarına "✓" işareti, yanlış olanlarına ise "X" işareti konulacaktır.

Buna göre doğru işaretleme aşağıdakilerden hangisindeki gibi olmalıdır?

- A)
B)
C)
D)

İPUCU

» İklimin ılıman, yer şekillerinin sade olduğu yerlerde nüfus yoğundur.

» Nüfusun ve yerleşmenin dağılımında doğal faktörler ile beşerî faktörler etkili olmaktadır.

3.

Emre Öğretmen

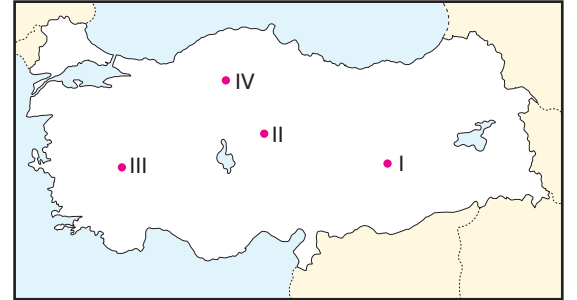
Arkadaşlar, ülkemizdeki bazı yerleşim alanlarının nüfusu sahip oldukları yer altı zenginliğine bağlı olarak artış göstermektedir. Buna göre ülkemizde taş kömürü madeninin çıkarılmasına bağlı olarak yoğun nüfuslanmış şehir neresidir?

Emre Öğretmen'in sorusuna aşağıdaki öğrencilerden hangisi doğru cevap vermiştir?

- A) B)
C) D)

4. "Kuraklık bu yıl ürünlerimizi olumsuz etkiledi. Yöremizde Gap kapsamındaki barajların tamamlanmasıyla artık kurak arazimiz kalmayacak. Toprakla su buluşunca ürünlerimiz artacak."

Yukarıda verilen sözleri söyleyen bir kişi;

haritada gösterilen yerlerden hangisinde yaşıyor olabilir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

5. Aşağıda yerleşmeyi etkileyen bazı faktörler ve etki durumları verilmiştir. Bunların yerleşmeyi olumlu ya da olumsuz etkilediği Azra, tarafından değerlendirilmiştir.

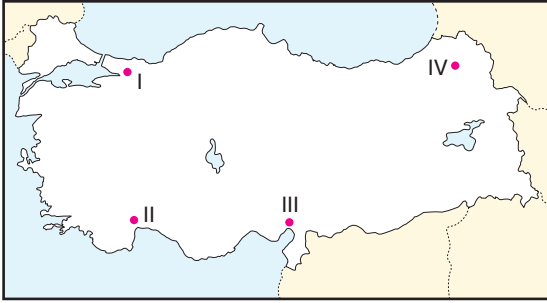
Yerleşmeyi etkileyen faktörler	Etkileri	Azra'nın değerlendirmesi
Yer şekilleri	Dağlık ve engebeli araziler	Olumsuz
Su kaynakları	Akarsu ve barajların yoğun olduğu yerler	Olumlu
Sanayi	Fabrikaların az olduğu yerler	Olumlu
Madencilik	Yer altı kaynaklarının yetersiz olduğu yerler	Olumsuz

Not: Her doğru cevap (+10) puan, her yanlış cevap (-5) puan olarak değerlendirilecektir.

Buna göre Azra'nın yaptığı değerlendirmede toplam kaç puan aldığı söylenebilir?

- A) -5   B) 10   C) 25   D) 40

6. Ülkemizin nüfus dağılımını etkileyen en önemli beşerî faktör sanayileşmedir. Nüfusumuzun önemli bir kısmı, sanayinin gelişmiş olduğu yerlerde toplanmıştır.

Buna göre haritada gösterilen yerlerden hangisinde sanayileşmeye bağlı olarak nüfus yoğunluğu daha fazladır?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.
7. Nüfusun dağılışında en etkili olan faktörlerden biri de iş imkânlarıdır. Çünkü insanlar hayatlarını sürdürmek için çalışmak ve para kazanmak zorundadır. Bu yüzden insanlar çalışabilecekleri ve iş imkânlarının fazla olduğu yerlerde yaşamaktadır.

Verilen bilgilere bakılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanların yaşamlarını devam ettirebilmek için çalışmaya ihtiyaçları vardır.
B) İş imkânlarının fazla olduğu yerler yoğun nüfuslanmıştır.
C) Nüfusun dağılışında en etkili olan faktör iklimdir.
D) Nüfusun dağılışında etkili olan faktörlerden biri de iş imkânlarının fazla olmasıdır.

İPUCU

» Yer şekillerinin engebeli, iklimin soğuk olduğu yerlerde nüfus seyrek.

» Ülkemizde nüfusun dağılışında iklim, yer şekilleri ve ekonomik faaliyetler daha fazla etkili olmaktadır.

8. Bir ülkede kalkınma planlarının yapılması ve uygulanabilmesi için ülke nüfusunun özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Bunun için nüfus sayımları yapılır. Ülkemizde ilk nüfus sayımı 28 Ekim 1927 tarihinde yapılmış ve ülke nüfusumuz 13.648.270 olarak belirlenmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yapılan nüfus sayımları sırasında nüfusumuzun özellikleri de tespit edilir.

Buna göre ülkemizde nüfus sayımlarının yapılmasının temel amacı olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A) Sanayileşen bölgeleri belirlemek
B) Ülkenin her alanda gelecek planlarını oluşturmasını sağlamak
C) İşçi göçünün miktarını belirlemek
D) Eğitimli insan sayısını belirlemek

1. Aşağıda bazı illerin farklı yıllarda nüfus artış hızları verilmiştir.

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Türkiye Ortalaması	14,5	15,9	13,5	12,0	13,7	13,3	13,4	13,5	12,4
Ankara	22,1	25,7	24,7	15,1	15,9	20,6	23,1	14,3	18,3
Antalya	32,0	30,1	32,4	23,7	30,9	29,4	29,2	17,4	15,3
Gaziantep	25,4	28,1	30,6	25,9	24,6	24,1	22,2	21,7	15,7
İstanbul	17,0	26,0	27,4	16,8	21,8	15,2	19,3	10,0	15,1
İzmir	18,9	20,6	4,1	10,1	13,8	12,7	13,4	13,1	13,2
Samsun	13,2	2,1	-0,7	0	8	6,5	7,8	12,5	13,1
Van	17,7	12,7	-12,5	28,4	17,1	14,3	9,9	3,5	6,1

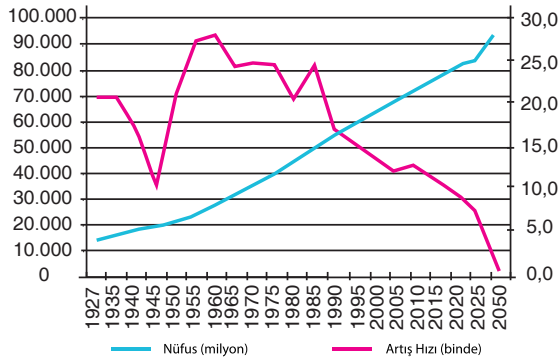
Buna göre grafiğe bakılarak;

- Ankara'nın nüfus artış hızı tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üstündedir.
- 2010-2011 yıllarında nüfus artış hızı en fazla olan il Antalya'dır.
- Türkiye ortalamasının en az olduğu yıl Samsun ilinin 2009-2010 yıllarındaki nüfus artış hızından daha fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.   C) II ve III.   D) I, II ve III.

2. Aşağıda Türkiye'nin yıllara göre nüfus miktarlarının ve nüfus artış hızlarının gösterildiği grafik verilmiştir.

Buna göre grafiğe bakılarak;

- Nüfus miktarı sürekli artmıştır.
- 1945 yılında nüfus miktarı azalmıştır.
- 1990 yılından sonra nüfus miktarı sürekli azalma eğilimine geçmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.
C) II ve III.   D) I, II ve III.

İPUCU

» Tablo ve grafik sorularından grafikte verilen bilgilere dikkat etmek gereklidir. Grafikte verilen bilgiler dışındakilere ulaşamaz.

3. Çatalhöyük, 9.500 yıllık geçmişi olan ve yaklaşık 8.000 insanı barındırmış geniş bir kasabadır. İlk yerleşme, ilk ev mimarisi ve ilk kutsal yapılara ait özgün buluntuları ile insanlık tarihine ışık tutan bir merkezdir. Karasal iklimin hüküm sürdüğü bölgede 800 yıllık bir köy yaşantısı vardır. İklimine uygun tahıl ve bakliyat yetiştirilen Çatalhöyük, avcı-toplayıcı toplumdaki tarım toplumuna geçişin yaşandığı yerleşim yerlerinden biridir. Bu dönemde bataklıkların kıyılarına kadar uzanan dağ ormanlarının kuşattığı Çatalhöyük, bereketli bir arazi ile çevrelenmiştir. Höyük çevresindeki sulak alanlarda yoğun sazlıklar çok çeşitli hayvan ve değerlendirilebilecek bitkiler barındırıyordu.

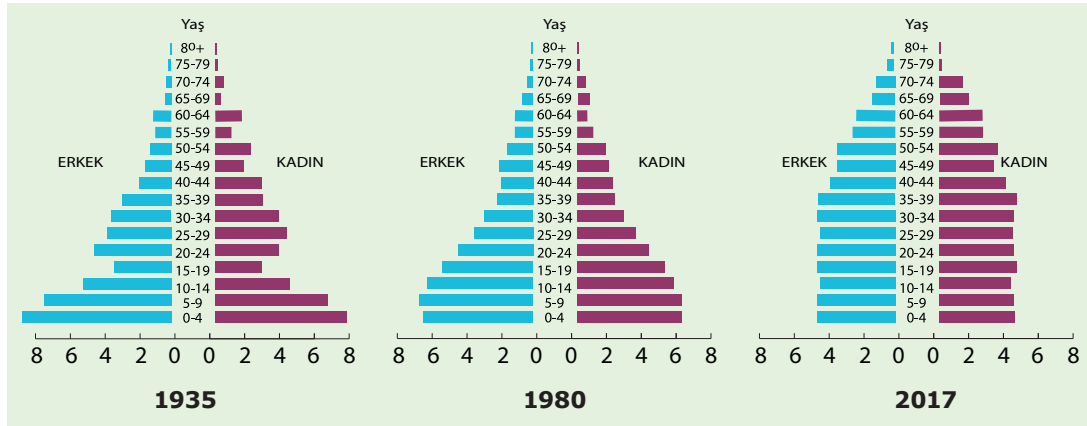
Yukarıda Çatalhöyük ile ilgili verilen bilgilere bakıldığında yerleşim yeri olarak tercih edilmesinde;

- ihtiyaçlara yönelik su kaynaklarının bulunması,
- tarımsal üretimin gerçekleştiriliyor olması,
- kültürel hayatın canlı olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.
C) II ve III.   D) I, II ve III.

4. Aşağıda Türkiye'nin farklı yıllardaki nüfus piramitleri verilmiştir.

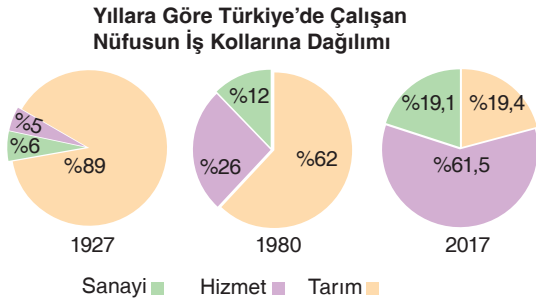
Buna göre piramitlere bakılarak;

- I. 1935 yılında çocuk nüfus oranı daha fazladır.
- II. 1980 yılında 25-29 yaş aralığındaki erkek nüfus 15-19 yaş aralığındaki kadın nüfustan daha azdır.
- III. 2017 yılında önceki yıllara göre çocuk nüfus azalmıştır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.   C) II ve III.   D) I, II ve III.

5. Aşağıda Türkiye'de farklı yıllarda çalışan nüfusun iş kollarına göre dağılımı gösterilmiştir.

Buna göre grafiğe bakılarak;

- I. Zaman içerisinde sanayileşmenin payı sürekli artmıştır.
- II. Son yıllarda en büyük artış hizmet sektöründe olmuştur.
- III. Tarımsal üretim sürekli azalmıştır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.   C) II ve III.   D) I, II ve III.

İPUCU

» Ülkemizin nüfus yapısı, okur-yazar oranı, çalışanların sektörel dağılımı gibi özellikleri gelişmişliği hakkında bilgi vermektedir.

6. Ülkemizin farklı yerlerinde farklı ekonomik faaliyetlere bağlı olarak nüfus yoğunlukları değişmektedir.

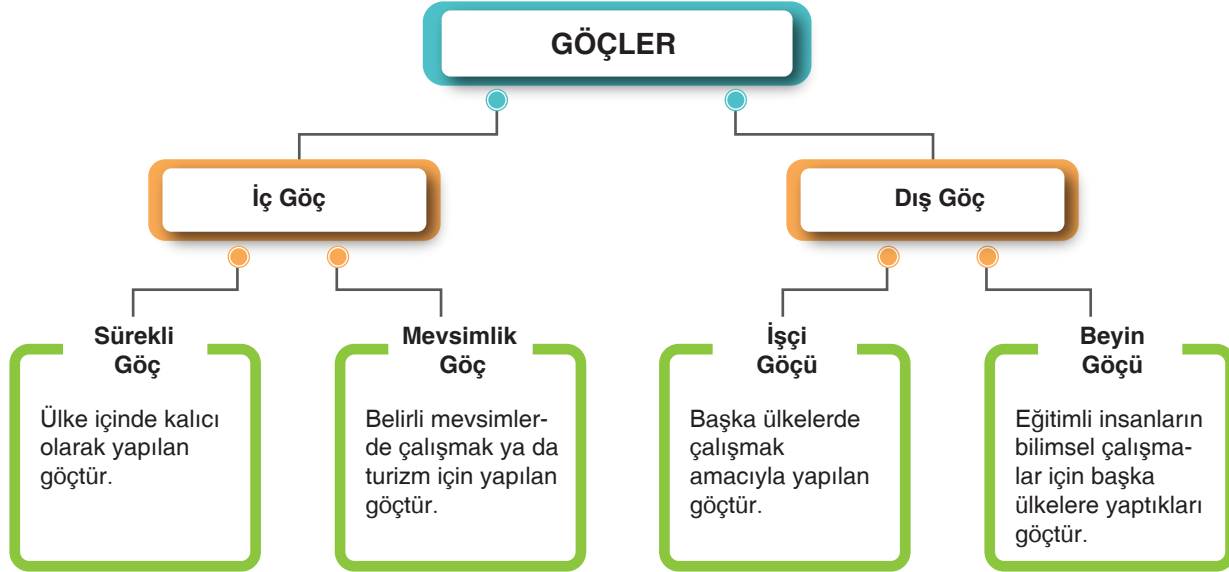
Buna göre aşağıda verilen şehirler ve en fazla gelişen ekonomik faaliyet eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

	Antalya	Afyonkarahisar	Zonguldak
A)	Turizm	Ulaşım	Madencilik
B)	Sanayi	Madencilik	Tarım
C)	Turizm	Sanayi	Ticaret
D)	Ulaşım	Tarım	Turizm

Bilgi Hazinesi

Doğduğun Yer Mi, Doyduğun Yer Mi?

- ↳ İnsanlar ilk çağlardan beri kendileri için daha uygun yaşam alanları aramışlar ve bu durum göçlere neden olmuştur.
- ↳ İnsanların değişik nedenlerle buldukları yerleri bırakıp başka yerlere gitmelerine göç denir.

İç Göçün Ortaya Çıkmasında	İç Göç Sonucunda
<ul style="list-style-type: none"> > Kırsal bölgelerde hızlı nüfus artışı > Toprakların miras yoluyla bölünmesi > Toprakların verimsizleşmesi > Makineli tarıma geçilmesi > Kırsal kesimde işsizliğin artması etkili olmaktadır. 	<ul style="list-style-type: none"> > Ülke nüfusu dengesiz dağılır. > Altyapı hizmetlerinde aksamalar ortaya çıkar. > Göç alan yerlerde konut sıkıntısı, trafik sorunu ortaya çıkar. > Eğitim, sağlık gibi hizmetlerde aksamalar olur. > Plansız kentleşmeler görülür.

- ↳ Dış göç ülke nüfusunun değişmesine neden olur. Aynı zamanda dış göçle birlikte ülkeler arası siyasi, kültürel ve ekonomik etkileşimler meydana gelir.

Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğüm Var

- ↳ İnsanlar farklı amaçlarını gerçekleştirmek için sürekli olarak bir yerden başka bir yere doğru hareket etmektedirler.
- ↳ Dünya nüfusunun artması ve ulaşım teknolojisinin gelişmesiyle seyahatler hızla çoğalmaktadır.
- ↳ Ülkemizde insanların seyahat özgürlüğü anayasaca güvence altına alınmıştır.
- ↳ Anayasamızın 23. maddesinde: "Herkes yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir. Yerleşme hürriyeti; suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak amacıyla seyahat hürriyeti ise suç, soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek amacıyla kanunla sınırlandırılabilirler.
- ↳ Yerleşme özgürlüğü kapsamında ülkemizde; devlet arazisine, tarihi alanlara, millî parklara, askerî bölgelere yerleşme kurulamaz.